

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Fremsendt pr. e-mail til jdl@kum.dk og kum@kum.dk med henvisning til høringssvar vedr. udkast til ændring af udlandsbekendtgørelsen

10. august 2022

Høringssvar vedr. udkast til ændring af bekendtgørelse om anvendelsen af ophavsretsloven i forhold til andre lande

Dette høringssvar afgives på vegne af både Koda og Nordisk Copyright Bureau (NCB).

Kort om Koda og NCB

Koda er en non-profit forvaltningsorganisation stiftet i 1926, som forvalter rettigheder for komponister, sangskrivere og musikforlæggere fra ind- og udland. Koda har godt 49.000 direkte medlemmer og repræsentorer – via ca. 90 repræsentationsaftaler med tilsvarende udenlandske organisationer – ca. 2,7 millioner rettighedshavere i udlandet. Derved dækker Koda ca. 190 lande og territorier. Kodas opgave er at sørge for, at musikbrugere nemt kan få adgang til de musikrettigheder, de har brug for, og dernæst at de, der har skabt musikken, får betaling når deres musik spilles offentligt, fx i radio, på tv eller internettet. For yderligere information om Koda henvises der til www.koda.dk/omkoda.

NCB er et nordisk forvaltningsselskab, som varetager de mekaniske rettigheder i musikværker, dvs. kopiering og sammenstilling af lyd og billede. NCB har fem medlemmer, de fem nordiske forvaltningsorganisationer for fremførelsesrettigheder for musik, Koda i Danmark, STEF i Island, STIM i Sverige, Teosto i Finland og TONO i Norge. NCB repræsenterer således rettighedshavere for hele Norden, og NCB har derfor ligeledes kunder i hele Norden. NCB distribuerer rettighedshavernes royalties til de respektive NCB-medlemmer, som herefter udbetaler til deres respektive medlemmer/rettighedshavere.

EU-dom som baggrund for forslaget

Kulturministeriet lægger med udkastet op til, at bestemmelserne om gensidighed i § 14 og § 16, stk. 2, i udlandsbekendtgørelsen (2010-03-09 nr. 218) ophæves. Ministeriet henviser i den forbindelse til, at EU-Domstolen i afgørelsen i RAAP/PPI-sagen har fastslået, at et sådant gensidighedsprincip kun kan fastsættes af EU.

Ophævelsen af gensidighedsprincippet vil medføre, at alle udenlandske rettighedshavere (udøvende kunstnere og fonogramproducenter) uanset nationalitet vil have en ret til betaling efter artikel 8 i låne/leje-direktivet (2006/115/EF), uanset om deres hjemland giver danske rettighedshavere en tilsvarende ret.

Gensidighedsprincippet er fundamentalt for alt mellemstatsligt samarbejde

Det internationale mellemstatslige samarbejde hviler på et princip om gensidig anerkendelse, og også på den internationale ophavsrets område har gensidighedsprincippet altid stået

centralt. Det fremgår af reglerne om national behandling af borgere fra de øvrige traktatstater i Bernerkonventionens art. 3 og i WPPT-konventionens art. 4.

Udøvende kunstneres og fonogramproducenters ret til betaling ved radio-/tv-udsendelse og offentlig fremførelse af fonogrammerne har eksisteret i Danmark siden Romkonventionen fra 1961 og findes nu i ophavsretslovens § 68 og forvaltes af Gramex. På EU-niveau findes retten i artikel 8 i låne/leje-direktivet(2006/115/EF).

Lige siden Romkonventionen fra 1961 har USA afslået at indføre en sådan ret, og Danmark har i sine internationale forpligtelser og udmøntet i (nu) udlandsbekendtgørelsens § 14 og § 16, stk. 2, omvendt markeret, at USA's afslag betyder, at USA's statsborgere ikke har ret til Gramex-betaling fra Danmark. Denne retstilstand genfindes i WPPT's art. 15, der gør det muligt for en traktatstat at afslå at indføre en "ret til Gramex-betaling". USA har benyttet denne mulighed, jf. https://www.wipo.int/treaties/en/notifications/wppt/treaty_wppt_8.html:
"Pursuant to Article 15(3) of the WIPO Performances and Phonograms Treaty, the United States will apply the provisions of Article 15(1) of the WIPO Performances and Phonograms Treaty only in respect of certain acts of broadcasting and communication to the public by digital means for which a direct or indirect fee is charged for reception, and for other re-transmissions and digital phonorecord deliveries, as provided under the United States law."

Omvendt har bl.a. Danmark valgt, at USA's afslag skal betyde, at USA's statsborgere ikke har en sådan ret i Danmark. Det betyder, at der i Danmark hidtil hverken er blevet opkrævet for eller fordelt til USA's rettighedshavere.

EU-Domstolens afgørelse af 8. september 2020 i RAAP/PPI-sagen, C-265/19

I sin afgørelse fastsætter EU-Domstolen, at kun EU har kompetencen til – med henvisning til gensidighedsprincippet – at fastsætte begrænsninger i beskyttelsen af tredjelandets rettighedshavere efter artikel 8 i låne/leje-direktivet(2006/115/EF).

Det er i strid med sædvanlig fortolkning af internationale traktater, at EU-Domstolen mener, at EU-charteret gælder for alle tredjelandborgere uanset tredjelandets reservationer, og man kan sige, at EU-Domstolen på den måde hæver sig op over både international og national ret.

Med sin afgørelse skaber EU-Domstolen ubalance i rettighedshavernes rammebetingelser ved at give en ret for fx USA's fonogrammer, når de anvendes i EU, uden at der omvendt findes en ret for EU's fonogrammer, når de anvendes i USA. Det er næsten tragikomisk, at det netop vil gavne USA's rettighedshavere, idet USA fortsat ikke har reageret på, at EU i 2000 vandt en sag i WTO om, at USA konsekvent bryder Bernerkonventionen ved at lade grillbarer og værtshuse slippe for at betale for offentlig fremførelse.

Denne ubalance kan få væsentlige økonomiske konsekvenser for det danske marked for licensering af ophavsrettigheder, idet der vil skulle opkræves for og fordeles til en gruppe rettighedshavere, der hidtil ikke har haft krav på betaling. De nye betalinger vil resultere i prisstigninger for kunderne i Danmark, og – afhængigt af priselasticiteten – kan de nye betalinger

imidlertid også ramme de øvrige rettighedshavere, med lavere udbetalinger til følge. Uanset fordelingen af konsekvenserne, vil Koda blive påvirket, idet Koda samlicenserer med Gramex ift. brug af musik til baggrund i butikker, restaurationer, natklubber mv. Det er i den forbindelse også Koda, der står for opkrævningen overfor titusindvis af kunder, der kan undre sig over og reagere på rimeligheden af prisstigningerne, som følge af, at der skal sendes ”penge ud af Danmark” uden at der kommer ”penge ind til Danmark”.

Politisk reparation er den eneste rigtige reaktion

Efter Kodas opfattelse er EU-Domstolens afgørelse således kritisabel både juridisk og samfundsmæssigt, idet den kan have åbenbart urimelige økonomiske konsekvenser.

Koda vil derfor kraftigt opfordre Kulturministeriet til at medvirke til, at der skabes EU-retlig hjemmel til begrænsninger i retten efter låne/lejedirektivets art. 8 begrundet i manglende gensidighed.

Det bemærkes i den forbindelse, at det franske formandskab for første halvår af 2022 havde denne ændring på programmet, og Danmark bør arbejde for at sikre fremdrift.

Det vil ikke være første gang, at EU-retten har været nødt til at rette op på urimelige konsekvenser af EU-Domstolens praksis. Det skete også, da EU-retten i DSM-direktivets artikel 16 rettede op på den uholdbare retsstilling, der var et resultat af EU-Domstolens afgørelse af 12. november 2015 i C-572/13 (Reprobelsagen).

Derfor bør ophævelsestidspunktet for gensidighedsbestemmelserne i udlandsbekendtgørelsen udskydes indtil videre eller i det mindste til **1. januar 2024**, således at der er fornøden tid til politisk ”reparation” på EU-plan (et arbejde, der allerede er i gang på EU-niveau, jf. nærmere nedenfor). Subsidiært bør de nævnte bestemmelser i udlandsbekendtgørelsen genindføres hurtigst muligt, når den nødvendige EU-retlige hjemmel er etableret, således at de nu påtænkte ændringer kun bliver ganske kortvarige og midlertidige, så det danske marked og de danske kunder mærker mindst mulig påvirkning.

Det bemærkes, at EU-Kommissionen den 28. juli 2022 udsendte et ”Call for evidence”-dokument om ændring af låne-/lejedirektivet, så gensidighedsprincippet får EU-hjemmel. Det fremgår af dokumentet, at der vil blive udsendt en formel høring i 3. kvartal 2022. Dokumentet bekræfter således EU’s planer om at revidere låne-/lejedirektivet for at løse de urimelige konsekvenser, som RAAP/PPI-dommen har medført.

Både den danske høring og EU-Kommissionens arbejde har til formål at tage konsekvensen af EU-Domstolens RAAP/PPI-dom, men desværre med modsat fortegn: Den danske høring drejer sig om at afskaffe kravet om materiel reciprocitet, mens EU-høringen drejer sig om at genindføre reciprocitetskravet på EU-plan, som er den mulighed, EU-Domstolen peger på.

Det virker derfor omsonst og overilet at ændre de danske regler pr. 1. januar 2023 og påvirke det danske marked med åbne øjne, når der i EU arbejdes på en korrektion i form af en EU-

hjemmel, hvilken hjemmel i øvrigt vil stemme overens med de gældende danske regler. En sådan slingrekurs i reglerne for ophavsretsbeskyttelse kan potentielt underminere brugernes accept og forståelse for ophavsrettens regler og betaling for brug af rettigheder.

Vi er naturligvis til rådighed for drøftelse af ovennævnte eller af øvrige spørgsmål vedrørende høringen.

Med venlig hilsen

Dicle Duran Nielsen
Juridisk chef